

Bruksela, dnia 1.6.2016 r.
COM(2016) 212 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wykonania rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 w latach 2013-2015

{SWD(2016) 126 final}

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 24 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej (zwanego dalej „rozporządzeniem”)¹:

Do dnia 31 grudnia 2015 r., a następnie co pięć lat, Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wykonania niniejszego rozporządzenia. Sprawozdanie to zawiera analizę rocznych sprawozdań, o których mowa w ust. 1 i 2, ocenę przydatności działalności normalizacyjnej korzystającej z finansowania unijnego w świetle wymagań prawodawstwa i polityki Unii, a także ocenę potencjalnych nowych środków upraszczających finansowanie normalizacji europejskiej i ograniczających obciążenia administracyjne dla europejskich organizacji normalizacyjnych.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 24.

2. WYNIKI SYSTEMU NORMALIZACJI EUROPEJSKIEJ

W niniejszym sprawozdaniu (i ocenie towarzyszącej) dokonano oceny wyników systemu normalizacji europejskiej, w tym rozporządzenia od momentu jego wejścia w życie w 2013 r., pod względem efektywności, skuteczności, spójności, przydatności i europejskiej wartości dodanej w odpowiedzi na klauzulę przeglądowną określoną w art. 24 ust. 3 rozporządzenia. Obejmuje ono:

- analizy wykonywania rozporządzenia na podstawie sprawozdań przedłożonych przez europejskie organizacje normalizacyjne i organizacje, o których mowa w załączniku III, obejmujących lata 2013 i 2014;
- ocenę przydatności działalności normalizacyjnej będącej przedmiotem finansowania unijnego;
- ocenę możliwości uproszczenia sposobu finansowania normalizacji europejskiej i ograniczenia obciążeń administracyjnych.

Ocena ta jest powiązana z programem sprawności i wydajności regulacyjnej Komisji² z uwagi na znaczenie normalizacji jako sposobu harmonizacji jednolitego rynku i jej wpływ na konkurencyjność gospodarki UE. Ocena ta ma szczególne znaczenie dla sprawności regulacyjnej: opiera się na badaniach lub sprawozdaniach dotyczących systemu normalizacji europejskiej i jego procesów, w szczególności w odniesieniu do dalszego angażowania poszczególnych zainteresowanych stron, takich jak MŚP, udoskonalenia finansowania z Unii i rozwiązania problemu obciążeń administracyjnych spoczywających na europejskich organizacjach normalizacyjnych i krajowych jednostkach normalizacyjnych.

Z uwagi na niedawne wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia nie można przeprowadzić pełnej oceny *ex post* rozporządzenia, ponieważ nie zakończył się jeszcze pełny

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE, Dz.U. L 316 z 14.11.2012, s. 12.

² KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW
Program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT): aktualna sytuacja i perspektywa, COM(2014) 368 final, 18.6.2014.

cykl prac normalizacyjnych prowadzonych na wniosek Komisji od 2013 r. W niniejszym sprawozdaniu (i towarzyszącym dokumencie roboczym służb Komisji) ocenia się, czy system normalizacji europejskiej zmierza do osiągnięcia celów, jakie prawodawca założył przy reformie systemu normalizacji i przyjęciu rozporządzenia oraz, w stosownym przypadku, przedstawia się zalecenia (zob. załączniki 1 i 2 do niniejszego sprawozdania) dotyczące sposobu wdrożenia rozporządzenia i systemu normalizacji europejskiej.

Niniejsze sprawozdanie ma na celu przede wszystkim ocenę procesów wprowadzonych przez system normalizacji europejskiej i rozporządzenie, a nie kompleksową ocenę szerszego wpływu normalizacji na rynek wewnętrzny lub konkurencyjność przedsiębiorstw unijnych (zob. również sekcja 3.2 niniejszego sprawozdania).

2.1 Metodyka

Podstawą oceny są badania i sprawozdania sporządzone od 2013 r.³, takie jak wyniki niezależnego przeglądu systemu normalizacji europejskiej opublikowanego w kwietniu 2015 r. po jego zatwierdzeniu w marcu, sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu na podstawie art. 25 rozporządzenia⁴ przyjęte w maju 2015 r., badanie przeprowadzone na podstawie art. 24, które miało na celu ocenę zasadności działań i ich finansowania⁵ w oparciu o sprawozdania roczne i sprawozdanie z posiedzenia okrągłego stołu „przyjaciół normalizacji” (ang. *Friends of Standardisation Roundtable*) zorganizowanego w dniu 1 lipca 2015 r., podczas którego zatwierdzono również niezależny przegląd. Uwzględniono także praktyczne doświadczenia służb Komisji, które stosują rozporządzenie.

2.2 Główne cele rozporządzenia i systemu normalizacji europejskiej

Do głównych celów ogólnych rozporządzenia należy zwiększenie korzystnego wpływu norm i normalizacji europejskiej na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, stymulowanie wzrostu gospodarczego i innowacji oraz wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, w UE.

Cele szczegółowe rozporządzenia są następujące:

- zwiększenie przejrzystości normalizacji UE;
- ustanowienie zmienionych zasad finansowania normalizacji europejskiej, w tym MŚP, zainteresowanych organizacji społecznych i socjalnych na szczeblu europejskim;
- zapewnienie właściwej reprezentacji MŚP i zainteresowanych grup społecznych i socjalnych w procesie normalizacji, szczególnie w przypadku norm opracowywanych na wniosek Komisji;
- skrócenie czasu potrzebnego na przeprowadzenie procesu normalizacji na wniosek Komisji;
- umożliwienie państwom członkowskim powoływania się na specyfikacje techniczne w dziedzinie ICT opracowane poza systemem normalizacji europejskiej w ramach udzielania zamówień publicznych.

W komunikacie COM(2011) 311 ustanowiono zasady przewodnie systemu normalizacji europejskiej, wyrażone w postaci pięciu celów strategicznych:

³ Wszystkie istotne badania/sprawozdania są dostępne na następujących stronach internetowych: http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/notification-system/index_en.htm

⁴ COM(2015) 198 final.

⁵ Badanie dotyczące wykonywania rozporządzenia nr 1025/2012 (art. 24), EY (2015).

- normy europejskie muszą być szybko dostępne;
- normy europejskie są narzędziem strategicznym o dużym potencjale, umożliwiającym przedsiębiorstwom zwiększanie konkurencyjności;
- należy liczyć się z rosnącym zapotrzebowaniem na normy europejskie, stanowiące narzędzie wsparcia europejskiej polityki i prawodawstwa;
- normy europejskie będą dotyczyły coraz większej liczby grup w społeczeństwie europejskim. System normalizacji europejskiej musi zatem angażować możliwie największą liczbę podmiotów;
- normy europejskie muszą w znacznym stopniu wspierać konkurencyjność przedsiębiorstw europejskich na globalnym rynku.

Rozporządzenie weszło w życie dnia 1 stycznia 2013 r. W związku z tym ocena obejmuje dwa (2) pierwsze lata jego wykonywania. Jeżeli chodzi o niezależny przegląd, uwzględniono w nim perspektywę długoterminową i wszystkie dane dostępne od momentu ustanowienia europejskich organizacji normalizacyjnych⁶.

3. ANALIZA

3.1 Skuteczność

Poniżej pokrótce podsumowano obszary, w których wspierano skuteczność oraz które świadczyłyby o osiągniętych postępach w udoskonalaniu systemu normalizacji europejskiej w wyniku wprowadzenia rozporządzenia.

– **Przejrzystość:**

Bieżące środki normalizacyjne Komisji i roczny program prac Unii – nowość wprowadzona rozporządzeniem – mają wpływ na przejrzystość, własność i jakość działań.

Poczyniono postępy w zapewnianiu **przejrzystości** prac europejskich organizacji normalizacyjnych i krajowych jednostek normalizacyjnych poprzez publikację ich programów prac na ich stronach internetowych. Europejskie organizacje normalizacyjne i krajowe jednostki normalizacyjne poczyniły znaczące inwestycje w korzystanie z narzędzi informatycznych. Odpowiednia przejrzystość programów prac organów normalizacyjnych w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia to warunek konieczny, aby zapewnić integralność działalności normalizacyjnej. Istnieje jednak możliwość usprawnienia procesu wdrażania art. 4 ust. 3–4 rozporządzenia w zakresie przejrzystości i dostępności programów prac krajowych jednostek normalizacyjnych.

– **Integralność:**

Odnotowano poprawę pod względem uczestnictwa odpowiednich zainteresowanych stron w procesie normalizacji, jednak nadal można zwiększyć efektywność tego uczestnictwa.

⁶ Np. na potrzeby przeprowadzenia analizy czasu opracowywania norm porównano dane z lat 2009–2013 (zob. s. 70).

Według kluczowych zainteresowanych stron MŚP nadal zmagają się z trudnościami związanymi z udziałem w normalizacji lub korzystaniem z norm. Podobnie i pomimo wprowadzonych ulepszeń, pewne ograniczenia na szczeblu europejskim i międzynarodowym wskazane przez organizacje, o których mowa w załączniku III, w ramach niezależnego przeglądu i w ich sprawozdaniach dotyczących wykonania rozporządzenia nadal stanowią utrudnienie dla udziału organizacji zainteresowanych stron reprezentujących interesy konsumentów, pracowników, MŚP i ochrony środowiska.

Na **szczeblu europejskim** w latach 2013–2014 wybrano cztery **organizacje zainteresowanych stron** kwalifikujące się do otrzymania finansowania z Unii (SBS: normy dotyczące małych przedsiębiorstw, ANEC: głos europejskich konsumentów w sprawie normalizacji, ECOS: Europejska Obywatelska Organizacja Normalizacyjna ds. Środowiska oraz ETUC: Europejska Konfederacja Związków Zawodowych) zgodnie z art. 16 rozporządzenia: organizacje te rozpoczęły działania mające na celu wzmocnienie ich obecności i udziału w procesie normalizacji europejskiej. Ich działania koncentrowały się głównie na szkoleniu ekspertów, udziale w europejskich organizacjach normalizacyjnych na szczeblu politycznym i technicznym oraz ustanawianiu narzędzi komunikacji.

Na **szczeblu krajowym** krajowe jednostki normalizacyjne przedstawiły sprawozdania na temat udziału na szczeblu politycznym i technicznym przedstawicieli czterech grup zainteresowanych stron: MŚP, konsumentów oraz zainteresowanych grup społecznych i socjalnych. W latach 2013–2014 wzrosła liczba krajowych jednostek normalizacyjnych, w których MŚP, konsumenci oraz zainteresowane grupy społeczne i socjalne mają swoich przedstawicieli (zwłaszcza w Europejskim Instytucie Norm Telekomunikacyjnych, ETSI). Choć wydaje się, że na **poziomie europejskim** MŚP mają dużą liczbę przedstawicieli na szczeblu politycznym i technicznym (np. w 2014 r. MŚP miały przedstawicieli na szczeblu technicznym w ponad 80 % organów technicznych CEN i CENELEC oraz grupach roboczych ETSI), jednak udział innych grup zainteresowanych stron jest bardziej ograniczony. Może to wynikać z bardziej ograniczonych interesów konsumentów oraz zainteresowanych grup społecznych i socjalnych w odniesieniu do normalizacji, ponieważ nie są one podmiotami bezpośrednio korzystającymi z norm.

– Terminowość:

Czas na opracowanie nowych norm na wniosek Komisji skrócił się średnio z 5 lat w 2009 r. do 3 lat w 2013 r.⁷; postępy te nie są skutkiem wykonywania rozporządzenia, ale wynikają z potrzeb sektora. Nowe ramowe umowy o partnerstwie zawierane przez Komisję i europejskie organizacje normalizacyjne oraz dotacje na działalność mają na celu dalsze skrócenie czasu potrzebnego na opracowanie norm. Oczekuje się, że wraz z ramowymi umowami o partnerstwie, które zawierają kluczowe wskaźniki efektywności⁸, wprowadzenie rocznego programu prac Unii i zmiana procedury przyjmowania wniosków o normalizację⁹ na podstawie art. 10 rozporządzenia przyczyni się do przyspieszenia prac normalizacyjnych w następstwie wniosków Komisji. Może to przynieść znaczną poprawę przy jednoczesnym utrzymaniu jakości i integralności. Ogólnie zwiększyłyby to dodatkowo atrakcyjność europejskich organizacji normalizacyjnych, w szczególności w zakresie konkretnych projektów zaawansowanych technologicznie, w przypadku których panuje konkurencja na

⁷ Niezależny przegląd systemu normalizacji europejskiej, sprawozdanie końcowe (2015 r., s. 109).

⁸ W tym skrócenie czasu opracowywania norm o 50 % do 2020 r.

⁹ SWD(2015) 205 final z dnia 27.10.2015 r. „Przewodnik po normalizacji europejskiej wspierającej prawodawstwo i strategię polityczne Unii”

http://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/vademecum/index_en.htm

szczeblu światowym. Do realizacji tego celu przyczyniłyby się również bliższe powiązania środowiska badawczo-rozwojowego z procesem normalizacji. Oczekuje się, że wykonanie rozporządzenia doprowadzi do szybszego uzyskiwania wyników normalizacyjnych ze względu na wcześniejsze angażowanie zainteresowanych stron, większe poparcie dla wniosków o normalizację, bardziej szczegółowe wymogi dotyczące wnioskowanych norm europejskich lub dokumentów normalizacyjnych i terminów przyjęcia wnioskowanych dokumentów.

Jeżeli chodzi o relacje między rozporządzeniem a innymi przepisami UE wykorzystującymi normy europejskie, istnieje możliwość usprawnienia procedur w przypadku przeprowadzania zmiany takich przepisów sektorowych. Na przykład wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa produktów konsumenckich (8) ma na celu skrócenie tych procesów poprzez dostosowanie ich do procesów określonych w rozporządzeniu (w sprawie normalizacji).

- Finansowanie działalności normalizacyjnej ze środków unijnych:

Finansowanie działań europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III, ze środków unijnych ogranicza się do kwoty w wysokości 20–25 mln EUR rocznie. Na podstawie rozporządzenia Komisja wnosi średnio wkład w wysokości **35–40 %** całkowitego przychodu trzech niekomercyjnych europejskich organizacji normalizacyjnych¹⁰ (...) i **75–100 %** całkowitego przychodu organizacji, o których mowa w załączniku III¹¹.

Eksperti, którzy dobrowolnie uczestniczą w pracach normalizacyjnych na szczeblu międzynarodowym, europejskim i krajowym, zwykle robią to na własny koszt. Według szacunków europejskich organizacji normalizacyjnych eksperci z sektora przemysłu wydają około 1 mld EUR rocznie na udział w pracach normalizacyjnych i wkład w te prace (tj. szacunkowa całkowita wartość godzin roboczych, kosztów podróży i zakwaterowania itp.). Europejskie organizacje normalizacyjne lub organizacje, o których mowa w załączniku III, dostrzegły określone trudności w związku z finansowaniem ze środków unijnych. W szczególności poruszyły one pewne kwestie dotyczące zapewnienia przez Komisję wsparcia finansowego, które można podsumować w następujący sposób:

- termin podpisania dotacji na działalność przez Komisję Europejską i europejskie organizacje normalizacyjne;
- zarządzanie finansowaniem ze środków unijnych: europejskie organizacje normalizacyjne i organizacje, o których mowa w załączniku III, uważają, że wymagane jest podjęcie pewnych wysiłków w celu przetworzenia i oceny wniosków o przyznanie wsparcia finansowego. Dotyczy to również sprawozdawczości technicznej i finansowej, zwłaszcza w odniesieniu do dotacji na działalność.

¹⁰ CEN – Europejski Komitet Normalizacyjny, CENELEC – Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki i ETSI – Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych.

¹¹ Normy dotyczące małych przedsiębiorstw – <http://sbs-sme.eu/>, głos europejskich konsumentów w sprawie normalizacji – <http://www.anec.eu/anec.asp>, Europejska Obywatelska Organizacja Normalizacyjna ds. Środowiska – <http://ecostandard.org/> i Europejska Konfederacja Związków Zawodowych – <http://www.etuc.org/>

Szacunki sporządzone w ramach badania na podstawie art. 24 wskazują, że europejskie organizacje normalizacyjne i organizacje, o których mowa w załączniku III, muszą podjąć pewne wysiłki, aby ubiegać się o dotacje na działalność (tj. sporządzić plan roczny) i przedstawić sprawozdania z ich realizacji. Z szacunków kosztów administracyjnych związanych z dotacjami na działalność wynika jednak, że stanowią one rozsądną część łącznej kwoty otrzymanej od Komisji Europejskiej (odpowiednio około 1 % w przypadku europejskich organizacji normalizacyjnych i 2–5 % kwoty otrzymanej przez każdą z czterech organizacji, o których mowa w załączniku III, w postaci dotacji na działalność);

- ogólne wymogi sprawozdawcze, obowiązki informacyjne i koszty administracyjne na mocy rozporządzenia: uznaje się, że zobowiązania związane z finansowaniem ze środków unijnych i akumulacja wymogów sprawozdawczych nałożonych na europejskie organizacje normalizacyjne i organizacje, o których mowa w załączniku III, tworzą pewien poziom obciążeń administracyjnych.

Niezbędne jest podjęcie określonych wysiłków na rzecz sprawozdawczości w zakresie wykonania rozporządzenia przez europejskie organizacje normalizacyjne oraz w zakresie działalności prowadzonej przez organizacje, o których mowa w załączniku III (sprawozdawczość na podstawie art. 24);

- przewidywalność i ciągłość wsparcia finansowego: ramowe umowy o partnerstwie stanowiły ważny krok naprzód w zapewnianiu ciągłości wsparcia finansowego. Europejskie organizacje normalizacyjne i organizacje, o których mowa w załączniku III, dostrzegają jednak niepewność w odniesieniu do środków dostępnych każdego roku na realizację określonych działań. Może to uniemożliwić prawidłowe planowanie działań niezbędnych do wdrożenia rocznego programu prac lub wykonania określonych prac normalizacyjnych.

Podsumowując, wśród europejskich organizacji normalizacyjnych lub organizacji, o których mowa w załączniku III, istnieje przekonanie, że rozporządzenie zwiększyło obciążenia administracyjne. Chociaż ocena takich obciążeń wykazała, że są one proporcjonalne w stosunku do kwoty przewidzianej w ramach finansowania ze środków Komisji Europejskiej, warto podjąć działania w celu ograniczenia wrażenia braku wydajności.

Oczekuje się, że przewodnik po normalizacji europejskiej wspierający prawodawstwo i strategię polityczne Unii oraz niedawna decyzja Komisji¹² dotycząca wykonania płatności ryczałtowych zgodnie z art. 17 ust. 4 rozporządzenia w sprawie normalizacji poprawią sytuację, aby dostęp do finansowania z Unii był łatwiejszy i bardziej przewidywalny. Jest to pierwszy krok w kierunku podejścia opartego w większym stopniu na wynikach, które zostanie ocenione w odpowiednim czasie.

– ICT: specyfikacje techniczne: W dziedzinie ICT wielostronna platforma generuje plan krocący ICT służący jako narzędzie współpracy, aby połączyć Komisję Europejską i zainteresowane strony odpowiedzialne za normalizację ICT – na szczeblu unijnym i światowym – oraz zwiększyć koordynację i współpracę między tymi podmiotami. Plan krocący ICT przyczynia się również do zwiększenia przejrzystości procesu normalizacji ICT dzięki przygotowanej odpowiedniej liście działań oraz zebranych opiniom i poglądom

¹² C(2015) 3697 final.

różnych zainteresowanych stron zaangażowanych w każdy poruszany temat. Przyjęto już szereg specyfikacji technicznych ICT towarzyszących zamówieniom publicznym.

Podsumowując, w wyniku wprowadzenia rozporządzenia wzrósł korzystny wpływ norm i normalizacji europejskiej na funkcjonowanie rynku wewnętrznego, wzrost gospodarczy i innowacje oraz konkurencyjność przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich, w UE. Podjęto działania mające na celu poprawę przejrzystości procesu opracowywania wniosków Komisji o normalizację wspierających przepisy i politykę UE oraz udziału MŚP i niedostatecznie reprezentowanych zainteresowanych stron. Rozporządzenie umożliwia również wykorzystanie potencjału innowacyjnych technologii ICT i przyczynia się do urzeczywistnienia jednolitego rynku.

3.2 Efektywność

Wkład normalizacji europejskiej w konkurencyjność przedsiębiorstw unijnych został potwierdzony na podstawie wcześniejszych badań¹³ przeprowadzonych na szczeblu krajowym we Francji, w Niemczech i Zjednoczonym Królestwie.

Obecne dane nie pozwalają jednak na przeprowadzenie pełnej i kompleksowej analizy skuteczności systemu normalizacji europejskiej w związku z działaniami wspieranymi przez Komisję Europejską zgodnie z nowymi ramami rozporządzenia. Przewiduje się, że dostępne będą wystarczające dane do przeprowadzenia odpowiedniej oceny w następnym sprawozdaniu przewidzianym na podstawie art. 24 na 2020 r.

Powyższe uwagi należy jednak interpretować w świetle faktu, że szerszego zakresu czynników, które wpływają na skutki ekonomiczne systemu normalizacji europejskiej, nie można ująć bez przeprowadzenia szerszej zakrojonego badania, dlatego Rada zwróciła się do Komisji (w marcu 2015 r.¹⁴) o rozważenie przeprowadzenia takiego badania w odpowiednim czasie.

Chociaż wśród europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III, panuje przekonanie, że rozporządzenie zwiększyło obciążenia administracyjne po ich stronie (zob. sekcja 3.1 dotycząca skuteczności), nie znajduje ono potwierdzenia w dostępnych danych. Mimo to Komisja rozważy przeprowadzenie działań mających na celu ograniczenie postrzeganego braku wydajności.

3.3. Spójność, europejska wartość dodana i przydatność

Każda z obecnych 20 000 norm europejskich (głównie dotyczących produktów) potencjalnie zastąpiła do 33 zestawów sprzecznych norm krajowych. Nadal trudno jest mimo to zmierzyć europejską wartość dodaną systemu normalizacji europejskiej. Normalizacja europejska ma

¹³ BSI (2015): *The Economic Contribution of Standards to the UK Economy*, DIN (2000): *Economic Benefits of Standardization*, 3 tomy. Berlin: Beuth. (aktualizacja z 2011 r.), DTI (2005): *The Empirical Economics of Standards*, DTI ECONOMICS PAPER Nr 12, Londyn i AFNOR (2009): *The Economic Impact of Standardization – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France*, Paryż. AFNOR (2016): *Economic impact of standardisation*, styczeń 2016 r., Paryż, Francja.

¹⁴ Rada ds. Konkurencyjności w dniu 2 marca 2015 r. „ZWRACA się do Komisji o zakończenie niezależnego przeglądu i przeanalizowanie wpływu normalizacji na gospodarkę z uwzględnieniem interesów wszystkich stron”.

jednak odegrać kluczową rolę w tworzeniu i funkcjonowaniu jednolitego rynku produktów i usług poprzez stopniowe ujednocianie sprzecznych norm krajowych, które mogą stanowić techniczne przeszkody w dostępie do rynków krajowych. Normalizacja europejska może zatem wyeliminować bariery handlowe, zapewniając jednocześnie wysoki poziom ochrony interesów publicznych, w szczególności w odniesieniu do zdrowia i bezpieczeństwa. W związku z tym omawiana dobrowolna harmonizacja może przyczynić się do zwiększenia konkurencyjności przemysłu europejskiego, ale tylko wtedy, gdy normalizacja europejska ma szeroki zakres, jest uznawana na szczeblu międzynarodowym i normy są łatwe do przestrzegania (w szczególności przez MŚP).

Potwierdzono potrzebę przeprowadzenia wydajnego i efektywnego procesu normalizacji na szczeblu unijnym – ma temu służyć system normalizacji europejskiej i rozporządzenie, przy czym możliwe jest rozważenie większego rozwoju norm europejskich dotyczących usług. Potrzeby zidentyfikowane w trakcie oceny wpływu nadal są jednak ważne. Finansowanie pozostaje istotne, ponieważ pojawiają się nowe trendy (takie jak globalizacja, sytuacja w odniesieniu do ICT / kwestii innych niż ICT itd.). Ponadto w przypadku patentów koniecznych dla spełnienia normy ważne jest również znalezienie dobrej równowagi między interesami właścicieli patentu a interesami użytkowników.

Typologia działań wspieranych w ramach finansowania ze środków unijnych jest także istotna i spójna z rocznym programem prac Unii: działania finansowane ze środków unijnych to działania, które nie są finansowane przez przemysł lub są finansowane w niewystarczającym stopniu i w nieodpowiednim czasie.

Ogólnie rzecz biorąc, działalność normalizacyjna jest spójna z celami polityki UE – w szczególności z jednolitym rynkiem cyfrowym, bardziej sprawiedliwym i pogłębionym jednolitym rynkiem, unią energetyczną, wzrostem i inwestycjami, rolą UE jako podmiotu globalnego. Na szczeblu praktycznym spójność osiąga się dzięki wykorzystaniu rocznego programu prac Unii (który jest zgodny z priorytetami Komisji¹⁵), a następnie dzięki ścisłemu monitorowaniu procesu zachodzącego wewnątrz Komisji oraz poprzez współpracę z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami.

Potencjalna europejska wartość dodana jest nierozzerwalnie związana z systemem normalizacji europejskiej. Każda nowa norma europejska, niezależnie od tego, czy została opracowana na wniosek Komisji, zastępuje normy krajowe: zmniejsza to koszty przepływu towarów na jednolitym rynku. Dzięki temu normy europejskie mogą pozytywnie wpływać na wzrost gospodarczy poprzez zmniejszenie ogólnych kosztów przemysłowych, poprawę interoperacyjności, zwiększenie jakości i bezpieczeństwa produktów i usług oraz ułatwienie dostępu do rynków europejskich i światowych. Ponadto normy europejskie mogą służyć do promowania polityki unijnej w wielu różnych aspektach, w tym jeżeli chodzi o dostępność efektywności energetycznej i bezpieczeństwo produktów.

Usunięcie barier handlowych i wspieranie jednolitego rynku stanowi jak dotąd istotny potencjał w zakresie europejskiej wartości dodanej normalizacji europejskiej. System normalizacji europejskiej zakłada zatem bezpośredni wpływ na funkcjonowanie UE i realizuje cele, których nie można osiągnąć na szczeblu krajowym. W szczególności przedsiębiorstwa mogą skorzystać z obniżenia kosztów transakcyjnych, podwyższonego poziomu interoperacyjności i rozwoju wspólnego języka technicznego w ramach jednolitego rynku europejskiego.

¹⁵COM(2014) 910 final.

4. WNIOSKI

Dzięki rozporządzeniu wzrosła przejrzystość i integralność systemu normalizacji europejskiej, zwiększył się korzystny wpływ norm i normalizacji europejskiej na funkcjonowanie rynku wewnętrznego oraz zmieniono zasady dotyczące unijnego wsparcia finansowego przyznawanego europejskim organizacjom normalizacyjnym i organizacjom, o których mowa w załączniku III.

W dziedzinie ICT dzięki planowi krocącemu ICT, służącemu jako narzędzie współpracy, udało się połączyć Komisję Europejską i zainteresowane strony odpowiedzialne za normalizację ICT – na szczeblu unijnym i światowym – oraz zwiększyć koordynację i współpracę między tymi podmiotami. Plan kroczący ICT przyczynia się również do zwiększenia przejrzystości procesu normalizacji ICT dzięki przygotowanej odpowiedniej liście działań oraz zebranych opiniom i poglądom różnych zainteresowanych stron zaangażowanych w każdy poruszany temat.

Na tym etapie Komisja uważa, że inicjatywy nieustawodawcze w dziedzinie zarządzania, interakcji i komunikacji mogą być uzasadnione w celu usprawnienia systemu normalizacji europejskiej (zob. załączniki 1 i 2).

Oczekuje się, że wspólna inicjatywa na rzecz normalizacji europejskiej ogłoszona w ramach strategii jednolitego rynku¹⁶ przyczyni się do realizacji tego celu. Ponadto w ramach wspólnej inicjatywy na rzecz normalizacji zbadana zostanie kwestia, jak analizować luki między priorytetami w zakresie badań/innowacji a normalizacją europejską w sposób bardziej systematyczny i przyszłościowy oraz jak skutecznie je wypełniać, a także jak zapewnić terminowe opracowywanie dokumentów normalizacyjnych. Co więcej, w ramach strategii jednolitego rynku cyfrowego¹⁷ realizowanej zgodnie z planem działania na rzecz ustanowienia jednolitego rynku cyfrowego ogłoszono przyjęcie planu priorytetowych norm ICT w celu określenia kluczowych priorytetów normalizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem technologii i dziedzin, które uznaje się za kluczowe dla jednolitego rynku cyfrowego. W związku z powyższym w ramach tego planu określony zostanie szereg obszarów priorytetowych, które najpilniej wymagają spójnego zestawu działań mających na celu identyfikację, tworzenie, przyjmowanie i promowanie wykorzystania norm ICT w odpowiedzi na nowe tendencje technologiczne, przepisy i politykę UE.

Ponadto w odpowiedzi na prośbę Rady¹⁷ o przeanalizowanie wpływu normalizacji na gospodarkę z uwzględnieniem interesów wszystkich stron Komisja przewiduje uruchomienie przedmiotowego badania w odpowiednim czasie w celu wykorzystania wyników w następnym sprawozdaniu przewidzianym na podstawie art. 24.

Rozporządzenie znacznie usprawniło system normalizacji europejskiej dzięki dostępności w odpowiednim czasie norm opracowywanych na wniosek Komisji, zaangażowaniu zainteresowanych stron na wczesnym etapie, wypracowaniu konsensusu w kwestii przygotowywanych wniosków o normalizację oraz poprawie jakości i szczegółów sporządzonych wniosków.

¹⁶ COM(2015) 550.

¹⁷ COM(2015) 192.

Ogólnie nie zidentyfikowano żadnych poważnych problemów związanych ze stosowaniem rozporządzenia, zidentyfikowano natomiast kilka obszarów wymagających poprawy, które wymieniono w załączniku 1 i 2. Komisja rozważy, w jaki sposób najlepiej rozwiązać te problemy, w szczególności w ramach wspólnej inicjatywy na rzecz normalizacji, która ma na celu promowanie spójnego wykonywania rozporządzenia poprzez działania nieustawodawcze prowadzone we współpracy z głównymi podmiotami systemu normalizacji europejskiej.

Komisja stwierdza, że obecnie zmiana rozporządzenia jest nieuzasadniona. Komisja dokona przeglądu sytuacji pięć lat po zakończeniu obecnej oceny, w kontekście sprawozdania z wykonania rozporządzenia, na podstawie art. 24 ust. 3, które to sprawozdanie przedstawi Radzie i Parlamentowi Europejskiemu.

ZALĄCZNIK 1 – KWESTIE I ZALECENIA DOTYCZĄCE SPOSOBÓW POPRAWY WYKONYWANIA ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 1025/2012 I WDRAŻANIA SYSTEMU NORMALIZACJI EUROPEJSKIEJ

I. Zidentyfikowane obszary wymagające usprawnienia, które należy uwzględnić w odniesieniu do ogólnego systemu normalizacji europejskiej¹⁸:

Szybkość i terminowość

- zróżnicowane interesy pod względem szybkości i trudności w stosowaniu uniwersalnego rozwiązania umożliwiającego skrócenie potrzebnego czasu;
- konieczność lepszego wykorzystania mechanizmu wczesnego rozpoznania potrzeb w zakresie normalizacji;
- błędy na wczesnym etapie uruchomienia działalności normalizacyjnej (w następstwie wniosków o normalizację);
- istnienie szeregu norm, których opracowanie jest czasochłonne;
- dane pochodzące z monitorowania, które są niespójne lub uniemożliwiają przeprowadzenie pełnej oceny szybkości i śledzenie procesów.

Wsparcie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich

- przeszkody związane z udziałem w normalizacji lub stosowaniem norm, z jakimi zmagają się MŚP;
- powiązania między normalizacją a projektami innowacyjnymi i badawczymi są nadal słabe mimo podjęcia wielu działań.

Wsparcie na rzecz przepisów i polityki Unii

- rosnące zapotrzebowanie na normy wspierające przepisy i politykę Unii, w połączeniu z wąskimi gardłami typowymi dla wymaganych norm (proces przygotowywania wniosków i prowadzenia kontroli zgodności);
- brak podejścia operacyjnego w określaniu potrzeb w zakresie przepisów i polityki oraz w podejmowaniu działalności normalizacyjnej;
- luki w komunikacji między Komisją a europejskimi organizacjami normalizacyjnymi w trakcie procesu normalizacji;
- brak dostosowania między Komisją a organami normalizacyjnymi na etapie kontroli zgodności;
- nadal istnieją sprzeczne normy krajowe, które zmniejszają ogólną efektywność systemu normalizacji europejskiej w usuwaniu barier na rynku wewnętrznym.

Integracja

¹⁸ Zalecenia przedstawione w niezależnym przeglądzie, s. 141–143.

- słaba pozycja organizacji, o których mowa w załączniku III, i różne zdolności pod względem reprezentowania zainteresowanych stron na szczeblu krajowym;
- brak integracji na szczeblu międzynarodowym przy stosowaniu umów z Wiednia i Drezna odpowiednio przez ISO i IEC.

Wsparcie na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich na szczeblu światowym

- trudności w dostosowaniu potrzeb europejskich zainteresowanych stron do procesów normalizacji na szczeblu międzynarodowym;
- rosnące znaczenie prac normalizacyjnych prowadzonych poza systemem normalizacji europejskiej i ISO/IEC, zwłaszcza w dziedzinach ICT.

Zarządzanie

- potrzeba lepszej komunikacji z Komisją w kwestii procesu opracowywania wniosków o normalizację;
- przekazywanie wszystkim zainteresowanym stronom informacji na temat trwających lub planowanych prac normalizacyjnych;
- różnice w metodach pracy (w Komisji, europejskich organizacjach normalizacyjnych oraz krajowych jednostkach normalizacyjnych), które mogą podważać spójne i sprawne funkcjonowanie systemu normalizacji europejskiej;
- złożone procedury, w tym obowiązki sprawozdawcze oraz szereg podejmowanych kroków / zaangażowanych podmiotów.

Przydatność w przyszłości

- różne poziomy w normalizacji i konieczność dostosowania podejścia do różnych potrzeb;
- określenie potrzeb w sektorach nieobjętych normalizacją (np. sektorze usług);
- potrzeba wprowadzenia lepszych ram zatwierdzania patentów.

II. Zidentyfikowane obszary wymagające usprawnienia / kwestie wymagające poruszenia w odniesieniu do działalności normalizacyjnej finansowanej ze środków UE:

Przyspieszenie procesu prowadzącego do zawarcia umów o udzielenie dotacji (czas na zawarcie umowy)

Procedura zatwierdzania i podpisywania umów o udzielenie dotacji między Komisją a europejskimi organizacjami normalizacyjnymi lub organizacjami, o których mowa w załączniku III, nie jest jeszcze wystarczająco szybka. W tym celu można ocenić i połączyć następujące działania:

- określenie procedury i orientacyjnych terminów przeprowadzenia oceny wniosków złożonych przez europejskie organizacje normalizacyjne lub wniosków, o których mowa w załączniku III, przez Komisję Europejską / EFTA w celu upewnienia się, że czas na zawarcie umowy w sprawie działań, które zostaną objęte wsparciem, jest w racjonalny sposób ograniczony;
- zachęcanie europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III, do przedstawienia wysokiej jakości wniosków sporządzonych w oparciu o dostępne standardowe szablony i praktyczny przewodnik poświęcony najczęściej napotykanym problemom;
- usprawnienie wymiany informacji między Komisją a europejskimi organizacjami normalizacyjnymi lub organizacjami, o których mowa w załączniku III, na potrzeby omówienia uwag i przedstawienia informacji zwrotnych w celu skrócenia „czasu na podpisanie umowy o udzielenie dotacji” poprzez poprawę wzajemnego zrozumienia.

Usprawnienie procedur administracyjnych i finansowych w zakresie zarządzania umowami o udzielenie dotacji

Procedury administracyjne i finansowe w zakresie zarządzania umowami o udzielenie dotacji są uznawane za uciążliwe przez zainteresowane strony, w przypadku których procedury powinny być jasno określone i konsekwentnie stosowane w ramach umów o udzielenie dotacji. Należy uwzględnić elementy procedur finansowych i administracyjnych, które odpowiadają za taką opinię zainteresowanych stron, a w rezultacie – przedstawić służbom Komisji, europejskim organizacjom normalizacyjnym i organizacjom, o których mowa w załączniku III, praktyczne wytyczne, aby umożliwić wspomnianym organizacjom zwiększanie wzajemnego zrozumienia zasad, unikanie rozbieżności w interpretacji, naprawianie i przewidywanie powtarzających się błędów i nieścisłości.

Uproszczenie i zrationalizowanie wymogów sprawozdawczych

Wymogi sprawozdawcze również postrzega się jako zbyt uciążliwe. Po dokładnej ocenie można rozważyć następujące zalecenia:

- uproszczenie sprawozdawczości na podstawie art. 24 rozporządzenia:
 - usprawnienie sprawozdawczości na podstawie art. 24 w celu zapewnienia spójności i porównywalności danych przekazywanych między europejskimi organizacjami normalizacyjnymi i organizacjami, o których mowa w

załączniku III, z uwzględnieniem ograniczeń związanych z brakiem przejrzystych i porównywalnych informacji;

- uproszczenie sprawozdawczości poprzez określenie wspólnego zestawu i wykazu syntetycznych wskaźników dla każdego artykułu rozporządzenia podlegającego wymogom sprawozdawczym;
- gromadzenie danych elektronicznych i możliwych do wykorzystania oraz umożliwienie tworzenia baz danych na temat wykonywania rozporządzenia, które będą wykorzystywane do celów monitorowania na bieżąco oraz jako podstawa dla zobowiązań sprawozdawczych Komisji Europejskiej wobec Rady i Parlamentu Europejskiego;
- w miarę możliwości uproszczenie wniosków w sprawie dotacji na działalność i dotacji na działanie oraz okresowych i końcowych sprawozdań z prowadzonych działań technicznych, a także dostosowanie wymogów sprawozdawczych indywidualnie w każdym przypadku, aby zapewnić ich proporcjonalność w stosunku do otrzymanego wsparcia finansowego. Cel ten można na przykład osiągnąć poprzez ustanowienie kluczowych wskaźników jakościowych lub ilościowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą realizowane w ramach proponowanych działań, oraz poprzez przedstawienie sprawozdania na temat tych obszarów;
- optymalizacja wymogów sprawozdawczych i innych działań w zakresie koordynacji i monitorowania (takich jak spotkania okresowe) z udziałem służb Komisji, europejskich organizacji normalizacyjnych i organizacji, o których mowa w załączniku III, oraz ujednoczenie formatów sprawozdawczości w celu umożliwienia bezpośredniego wykorzystania tych samych informacji do różnych celów sprawozdawczych.

Regularne monitorowanie ogólnego finansowania ze środków unijnych, wyników zastosowania środków upraszczających oraz możliwości przejścia na system w większym stopniu oparty na wynikach

Komisja powinna stale monitorować podział finansowania, ogólne wyniki systemu finansowania oraz, w stosownych przypadkach, wyniki wdrożonych środków upraszczających.

W szczególności w przypadku pozytywnych wyników wykonania niedawnych decyzji dotyczących kwot ryczałtowych na sfinansowanie procesu opracowywania norm europejskich i weryfikacji ich jakości możliwe byłoby rozszerzenie zakresu stosowania umów o udzielenie dotacji opartych na wynikach na inną działalność normalizacyjną charakteryzującą się możliwymi do zweryfikowania wynikami i łatwymi do zidentyfikowania produktami.

Mówiąc bardziej ogólnie, na podstawie danych na temat finansowania już gromadzonych na bieżąco przez Komisję Europejską oraz danych na temat informacji zwrotnych otrzymanych przez zainteresowane strony, którym przyznano środki finansowe, można regularnie uzyskiwać informacje na temat poszczególnych elementów finansowania normalizacji, w tym informacje na temat: terminu finalizacji umów, podziału funduszy według różnych rodzajów działalności kwalifikujących się do otrzymania wsparcia, poziomu wykorzystania finansowania przez europejskie organizacje normalizacyjne i krajowe jednostki

normalizacyjne, problemów napotkanych w związku z ustaleniami administracyjnymi i finansowymi, które spowodowały opóźnienia lub inne problemy.